

Sürdürülebilir turizm kapsamında Kapadokya bölgesi'nde cross golf uygulamaları

Şule Ardic Yetiş

ÖZET

Günümüzde turizm endüstrisi klasik turizm anlayışından uzaklaşarak farklı arayışlara girmiştir. Bunun nedeni şüphesiz klasik turizm anlayışının sürdürülebilir olmaması, sınırlı kaynakların doğru kullanılmaması ve turistlerin çevre konusunda bilinçlenmesidir. Bu nedenle yürütülen turizm faaliyetlerinin sürdürülebilirlik anlayışı ile yürütülmesi gerekmektedir. Dünya turizm pazarında her geçen gün payı büyüyen golf turizmine yönelik olumsuz eleştiriler yer almaktadır. Bunların geneli sürdürülebilir bir turizm anlayışına sahip olmadığı yönündedir. Golf turizminin faaliyetlerinin yürütülebilmesinde çevre önemli bir unsurdur. Çevreye daha duyarlı bir golf çeşidi olarak cross golf, Kapadokya Bölgesi'nde yürütülmektedir. Buradan hareketle çalışmada, sürdürülebilir golf turizminin geliştirilebilmesi için Kapadokya'da yürütülen cross golf uygulamasının incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma, dünya pazarına nazaran Türkiye'de niş bir pazar konumunda olan golf turizminin gelişiminde çevreye uyumlu olabilmesi için öneriler de sunmuştur. Çevre ile iç içe geçmiş golf turizminin bahsedilen önerileri uygulaması ile daha sürdürülebilir olacağı bir gerçektir.

Anahtar Kelime: Sürdürülebilirlik, Golf turizmi, Cross Golf, Kapadokya Bölgesi
Gönderilme Tarihi:13.11.2020; Kabul Tarihi:22.12.2020. Araştırma Makalesi

Cross golf applications in Cappadocia region within the context of sustainable tourism

ABSTRACT

Today, the tourism industry has moved away from the classic concept of tourism has entered into different pursuits. The reason is undoubtedly the fact that classical tourism understanding is not sustainable, limited resources are not used correctly and tourists are conscious about the environment. For this reason, tourism facilities should be carried out with an sense of sustainability. There are negative criticisms towards golf tourism, whose share is growing day by day in the world tourism market. Generally, golf tourism does not have a sustainable tourism sense. Environment is an important factor in the conduct of golf tourism facilities. As a more environmentally friendly type of golf, cross golf is carried out in the Cappadocia Region. From this point of view, the study aims to examine the cross golf practice carried out in Cappadocia in order to develop sustainable golf tourism. The study has also presented suggestion in order to be compatible with the environment in the development of golf tourism in the world market than a niche market position in Turkey. It is a fact that golf tourism intertwined with the environment will be more sustainable with the implementation of the mentioned suggestions.

Keywords: Sustainability, Golf tourism, Cross golf, Cappadocia Region
Submitted:13.11.2020; Accepted:22.12.2020. Research Paper

Giriş

Turizm faaliyetlerini oluşturan en önemli unsurlardan olan tarihi doku, kültürel değerler ve doğal kaynakların korunarak kullanılması ve gelecek nesillere bozulmadan aktarılması konusunda sürdürülebilir turizm kavramı gündeme gelmektedir. Sürdürülebilir turizm, turizm kaynaklarının tüketilmeden, kirletilmeden ve tahrip edilmeden gelecek nesillerin de kullanabilmesini sağlayacak şekilde kullanılmasının düzenlenmesi olarak ifade edilebilmektedir (Birkan, 2001: 17). Turizmin en önemli amaçlarından biri olan kaynakların doğru

kullanımı, gelişmenin sürdürülebilirliği ve sürekli olarak yaşam kalitesini iyileştirmesi sürdürülebilir turizm amaçları ile paraleldir.

Golf turizmi, golf sporuna aktif olarak katılma, golf etkinliklerini izleme veya meşhur golf tesislerini, müzelerini vb. ziyaret etmek için ikamet edilen yerin dışına seyahat etme ve buna yönelik tüm turizm faaliyetlerini kapsamaktadır (Hudson ve Hudson, 2010: 5). Her geçen gün golf oynayan veya bu spora ilgi duyan ve bu spora yönelik turizm faaliyetlerine katılan turist sayısı artmaktadır. Dünya’da golf turizm pazarının 17 milyar dolardan fazla olduğu tahmin edilmektedir (Aksu, Uçar ve Kılıçarslan, 2016: 1). Ayrıca turizmin ülke geneline yayma, tüm yıl yürütülen bir faaliyet olabilmesi ve tüm destinasyonların turizm gelirlerinden faydalanabilmesi düşüncesi golf turizmine verilen önemi artırmıştır. Bununla birlikte golf turizmi sürdürülebilirlik çerçevesinde farklı yorumlanabilmektedir. Golf turizm işletmecileri golf turizminin diğer turizm çeşitlerine göre daha sürdürülebilir ve turizm gelirleri açısından daha yüksek gelir etkisi olduğunu savunurken; diğer paydaşlar çevreye verdiği olumsuz etkilerden dolayı karşı çıkmaktadır.

Öte yandan kitle turizminde artan çevresel etkilerin fark edilmesi, ekonomik ve çevresel etkenlerin sorgulanması, turistlerin çevre ve sürdürülebilirlik konusunda bilinçlenmesi ve turizm talebinin bu yönde değişmesi gibi olumlu etkiler turizmin sorgulanması ve buna yönelik çözüm arayışı birçok turizm işletmesini ve destinasyonu çevreye uyumlu turizm stratejileri ve turizm politikaları geliştirmeye itmiştir. Buradan hareketle çalışmada, sürdürülebilir golf turizminin geliştirilebilmesi için Kapadokya’da yürütülen cross golf uygulamasının incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada dünya pazarına nazaran Türkiye’de niş bir pazar konumunda olan golf turizminin gelişiminde çevreye uyumlu olabilmesi için öneriler de sunulmaktadır. Çalışmada ikincil veriler kullanılarak öncelikle golf ve sürdürülebilir turizme değinilmekte ve ardından Kapadokya’da yürütülen cross golfun ne olduğu ve nasıl uygulandığı açıklanmaktadır. Çalışma yerel literatürde golf turizmi konusunda sınırlı sayıda çalışma olması nedeniyle literatüre katkı niteliğindedir.

Kavramsal Çerçeve

Sürdürülebilir Turizm Kavramı

Günümüzde ekonomide artan üretimle birlikte kaynak kullanımında artışla tüketimde de bir artış yaşanmıştır. Tüketimin artması kaynakların fazla kullanılmasına ve daha fazla atığın ortaya çıkmasına yol açmıştır. Kısa vadede tüketimin artması yaşam kalitesini yükseltse de; uzun vadede çevreyi olumsuz etkilemektedir (Terzi, 2017: 4). Bu noktadan hareketle, doğal kaynakların daha çevreye uyumlu kullanılması, çevreye verilen tahribatın azaltılması, kalkınma ve büyümenin gelecek nesiller düşünülerek yapılmasında sürdürülebilirlik kavramı ortaya çıkmıştır. Sürdürülebilirlik anlayışı özünde sosyal, ekonomik ve çevresel boyutta kaynakların gelecek nesillere aktarılabilmesine dayanmaktadır.

Sürdürülebilirliğin taşıdığı kaygılar özellikle işleyişi turizm endüstrisi gibi doğal kaynaklara dayanan endüstrilerde şu anki faaliyetlerinin gelecek kuşakların yaşamsal öğelerine olumsuz bir etki bırakıp bırakmayacağını sorgulamıştır. Öte yandan çevrenin sınırlı kaynaklarının sınırsız olmadığı konusunda bilinçli olan tüketiciler turizm faaliyetlerinde değişiklik konusunda ısrarcı olması sürdürülebilir turizm anlayışının gelişmesine sebep olmuştur. Sürdürülebilir turizm anlayışı, turizmin çevre üzerindeki olumlu etkilerini arttırmayı ve olası olumsuz etkilerini engellemeyi amaçlayan bir sistemdir. Bunun nedeni olarak bir noktadan sonra turizmin çevre üzerinde yaratabileceği tahribatı giderebilmenin ya mümkün olmaması ya da ekonomik maliyeti turizm yatırımlarının hedeflerini aşacak kadar yüksek olmasıdır (Demir ve Çevirgen,2006).

Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) sürdürülebilir turizmi “turistlerin, sektörün, çevrenin ve yerel halkın ihtiyaçlarına yönelik bugünkü ve gelecekteki sosyal, ekonomik ve çevresel etkileri hesaba katan bir yaklaşım” olarak tanımlamaktadır (UNWTO, 2020). Sürdürülebilir turizmin temel yaklaşımı, insanın doğal çevre üzerindeki etkisini en aza indirmek değil, doğal çevrenin insan üzerindeki etkisini en üst düzeye çıkarabilmektir (Akıncı ve Elinç: 2010: 29). Bununla birlikte turistik destinasyonlarda sürdürülebilir bir turizm anlayışına sahip olunabilmesi ve bu anlayışın turizm politikaları veya stratejilerinde kullanılabilmesinde sürdürülebilir turizmin ekonomik, çevresel ve sosyal etkilerine ilişkin 12 amaçtan söz edilmiştir:

Tablo 1. Sürdürülebilir Turizmin Amaçları

1.Ekonomik Geçerlilik	Turizm bölgelerinin ve işletmelerinin rekabetçiliğini canlı tutabilmek ve uzun dönemde fayda sağlayabilmek,
2. Yerel refah	Turizmden yerel halkın elde edeceği ekonomik refahı en üst seviyede tutmak,
3. İstihdam Kalitesi	Turizmin oluşturduğu ve desteklediği yerel işlerin sayısını ve kalitesini güçlendirmek,
4. Sosyal Eşitlik	Turizmden sağlanacak tüm faydaların alıcı toplulukta adil ve yaygın bir şekilde dağıtmak,
5.Ziyaretçi Memnuniyeti	Fark gözetmeksizin tüm ziyaretçilere güvenli ve tatmin edici bir deneyim sunmak,
6. Yerel Kontrol	Bölgedeki turizmin mevcut durumu ve gelecekteki gelişimi ile ilgili tüm süreçlere yerel toplulukları dâhil ederek güçlendirmek,
7. Toplumsal Refah	Yerel halkın yaşam kalitesini korumak ve güçlendirmek ile oluşabilecek sosyal bozulmaları engellemek,
8. Kültürel Zenginlik	Ev sahibi toplumların tarihi ve kültürel mirasına, geleneklerine saygı duymak ve geliştirmek,
9. Fiziksel Bütünlük	Çevrenin fiziksel ve görsel kalitesinin bozulmasını önlemek,
10.Biyolojik Çeşitlilik	Doğal alanları, habitatları ve vahşi yaşamı korumak ile bunlara gelebilecek zararı en aza indirmek,
11.Kaynak Verimliliği	Turizmin işleyişinde kullanılacak yenilenemeyen kaynak kullanımını en aza indirmek,
12. Çevresel Saflık	Turizm tesislerinin ve ziyaretçilerin oluşturacağı kirliliği ve atıkları minimumda tutmak,

Kaynak: Kılıç, 2020: 31.

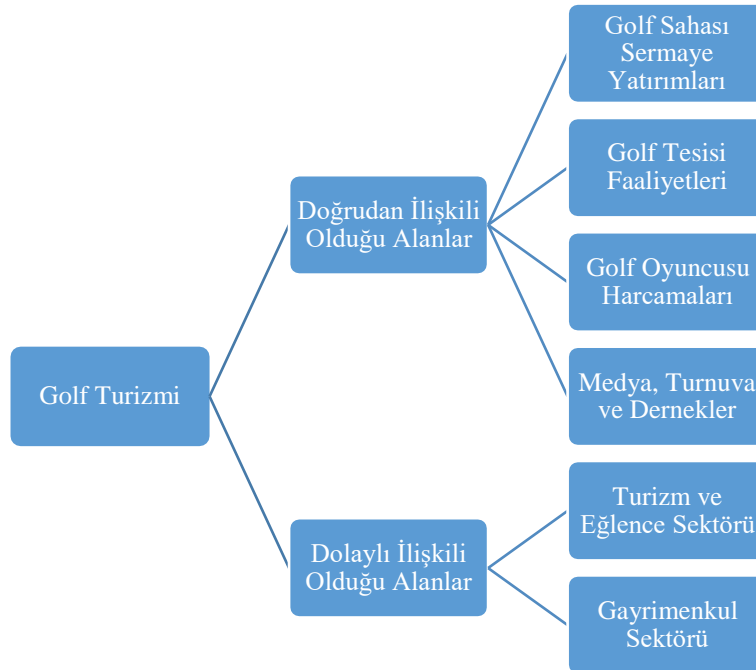
Bahsedilen amaçlarla turistik bir destinasyonda turizmin yarattığı sosyal, ekonomik ve çevresel olumsuz etkileri önleyerek olumlu etkilerinin artırılması hedeflenmektedir. Sonuç olarak, turistik destinasyonlara ait turizm çekicilikleri sonsuz değildir. Bu nedenle sahip olunan çekicilikler sınırlı ve muhtemelen yenilenmesi olanaksız kaynaklar olarak görülmeli ve değerlendirilmelidir. Çevreyi korumayı ve yaşam koşullarını iyileştirmeyi amaçlayan sürdürülebilir turizm ile destinasyonların turistik kaynaklarının ve değerlerin korunmasına ve çekiciliklerinin devamlılığına önem verilmelidir (Ardıç Yetiş, 2018).

Golf Turizmi ve Cross Golf' un Sürdürülebilir Turizme Yönelik Yaklaşımı

Kuralları yazılı en eski spor dallarından biri olan golf sporu turizm açısından önemlidir (Belber ve Avan, 2019: 135). Golf turizmi, golf sporuna aktif olarak katılma, golf etkinliklerini izleme veya meşhur golf tesislerini, müzelerini vb. ziyaret etmek için ikamet edilen yerin dışına seyahat etme ve buna yönelik tüm turizm faaliyetlerini kapsamaktadır (Hudson ve Hudson, 2010: 5). Başka bir ifadeyle golf turizmi, insanların golf aktivitelerine katılım amacıyla ve ticari amaç taşımamak kaydıyla yaşadıkları yerler dışına yapılan seyahatler ile oluşan/oluşturulan ilişkiler bütündür. Çetin'e göre (2008: 15) golf turizmi, golf sporuna aktif veya pasif katılım amacı ile insanların buldukları, yaşadıkları alanların dışına yaptıkları seyahatler vasıtası ile oluşan ilişkiler bütünüdür. Turistlere spor yapmanın yanında dinlenme ve rahatlama imkânı da sunan golf turizminin özellikleri şöyledir (Albayrak, 2013: 217):

- Golf turizmi fazla enerji gerektirmeyen, rahatlamayı sağlayan ve doğa içerisinde gerçekleştirilen golf sporunun turizm amaçlı kullanılmasıyla oluşan, aynı zamanda ülkelerin turizm gelirlerinin artmasına ve aynı zamanda turizmin on iki aya yayılmasının yanında belli destinasyonlara olan yığılmaları önlemede alternatif bir turizm türüdür.

- Golf sporu ruhsal, zihinsel, bedensel ve sosyo-kültürel gelişime katkı sağlayan bir spordur. Bu nedenle golf turizmine katılan bireyler sadece boş zamanlarını ilgi duydukları bir spor dalı ile geçirmeyecek aynı zamanda ruhsal, zihinsel, bedensel ve sosyo-kültürel açıdan tam bir iyilik içerisinde olacaklardır.
- Golf turizmi bireysel veya grup olarak gerçekleştirilebilmektedir. Golf sporu her yaştan ve her özelliğe sahip bireyler tarafından kolaylıkla yapılabilen bir spordur. Bu nedenle golf turizmi, ailelere hem birlikte vakit geçirme hem de bu vakti nitelikli olarak geçirme imkânı sunan dolaysıyla aile bağını güçlenmesine de katkı sağlayan bir turizm türüdür.
- Golf turizmi özellikle atıl olan kırsal ve sulak alanlarda inşa edilecek tesislerle kolaylıkla gerçekleştirilmektedir. Bu yönü ile özellikle turizm endüstrinde pay elde etmek isteyen veya payını artırmak isteyen ülkeler için önemli bir arz kaynağıdır.
- Golf turizmine katılan bireyler genellikle gelir, eğitim ve kültür düzeyi yüksek olan turistler olduklarından bu turistler golf turizmi nedeniyle gerçekleştirdikleri seyahatlerde sadece golf sporu ile ilgilenmezler. Aynı zamanda gittikleri destinasyonda bulunan kültürel değerleri ziyaret eder, çeşitli kısa süreli gezilere katılır ve eğlenirler.
- Golf turizmi genellikle diğer bazı turizm türlerine göre turistlerin daha fazla harcama ve daha fazla geceleme yaptıkları bir turizm türüdür. Gecelemenin fazla olması turistlerin yaptıkları harcamalar arttırdığı gibi aynı zamanda konaklama, yeme-içme gibi hizmetler dışında golf sahaları, malzemeleri ve ekipmanları, görevlilere ödeme yapmaları da harcama miktarını arttırmaktadır. Bu nedenle golf turizmi çok yönlü bir turizm türüdür. Bu kapsamda golf doğrudan ve dolaylı olarak ilişkili olduğu alanlar vardır. Bunlar Şekil 1’de verilmiştir:

Şekil 1. Golf Turizminin İlgili Olduğu Alanlar

Kaynak: Baka Golf Turizmi Raporu, 2011

Golf bir spor endüstri olarak hem doğrudan hem de dolaylı ilişkili olduğu sektörlerde yarattığı katma değerle önemli bir görev üstlenmektedir. Golf sporu ile yatırımı için gerekli olan sermaye ve harcamaları, golf tesislerinin faaliyetleri, oyuncuların alet/ekipman harcamaları, medya ve tanıtımla ilgili kuruluşlar ve dernekler doğrudan ilgilidir. Golf, turizm ve eğlence endüstrisi ile gayrimenkul endüstrisi dolaylı ilişkilidir.

Golf sporu ile ilgilenen turistlerin en önemli motivasyon kaynağı, tatil sırasında golf oynayabilmektir. Sport Marketing Surveys adlı araştırma firması tarafından yapılan çalışmaya göre, dünyada toplam 61,1

milyon kişi golf oynamaktadır. Bu kişilerin yaklaşık 37,1 milyonu Amerika’da, 13,6 milyonu Asya’da 1,7 milyonu Güneydoğu Asya Adaları’nda ve 500.000’i Güney Afrika’da ve 7 milyonu Avrupa’da bulunmaktadır (Baka Golf Turizmi Raporu, 2011: 6). Amerika Birleşik Devletleri Golf Birliği’nin (United States Golf Association) yönetim organı R&A’nın 2019 yılında yayınladığı rapora göre, dünyanın 249 ülkesinden 209’unda 38.864 golf sahası olup küresel anlamda%84 yayılma oranına sahip olduğu bildirilmiştir. Ayrıca dünyadaki golf kurs arzının %78’ini Amerika Birleşik Devletleri, Japonya, Kanada, İngiltere, Avustralya, Almanya, Fransa, Kore Cumhuriyeti, İsveç ve İskoçya gibi golf ülkeleri oluşturmaktadır (R&A, 2020). Tablo 2’de dünya genelinde golf sporuna ilişkin genel bilgileri bulunmaktadır:

Tablo 2. Dünyanın Golf Sporuna Üzerine Karnesi

Arazi Alanı	1.47,553,000 km ² /56.970.000 m ²
Ülkeler	249
Golf Ülkeleri	209
Golf Sahası	38,864
Golf Delikleri	556,176
Golf Tesisleri	32,471
Geliştirme Kursları	534
Özel Kurslar	9,576
Halka açık kurslar	29,288
Nüfus	7.632.819.325
Golf Deligi Başına Düşen Nüfus	13,724

Kaynak: R & A (2020).

Türkiye’de golf tesisleri çoğunlukla sahile yakın yüksek kapasiteli zengin yeme-içme, alışveriş, eğlence olanaklarının sunulduğu konaklama tesislerinin yakınındadır. Bu tesisler doğa ile iç içe düzenlenen golf sahaları ile ziyaretçilerine doğaya dönük bir ortamda tatil geçirebilmek için fırsatlar sunmaktadır (Golf Turizmi, 2020). Bu kapsamda golf turizmi özellikle Antalya Belek Bölgesi’nde hızla gelişen bir alternatif turizm türüdür. Türkiye’de 15’i Antalya-Belek’te, 3’ü İstanbul’da ve 1’i Bodrum’da olmak üzere toplam 19 golf sahasına sahiptir ve Türkiye golf Federasyonu tarafından golf sahalarının ve golf severlerin artırılmasına yönelik çalışmalar sürmektedir. Türkiye’de özellikle Belek bölgesi golf turistleri tarafından tercih edilmektedir. Bunun nedeni olarak, ikliminin neredeyse on iki ay golf oynamaya elverişli olması, ulaşım kolaylığı, konaklama imkânlarının kalitesi, sahip olduğu tarihi, kültürel ve doğal zenginliği gösterilmektedir (Çuhadar, 2013: 1624). Ayrıca dünyada deniz kenarında golf oynanabilen saha sayısı son derece azdır. Belek bölgesi, bu açıdan da önemli bir avantaja sahiptir. Ancak rekabet ettiği Portekiz, Fransa, İtalya gibi ülkelerde golfün turizm gelirleri içindeki payı yüzde 16’lara kadar ulaşırken Türkiye’de bu pay yüzde 1’in altında kalmaktadır (Baka Golf Turizmi Raporu, 2011). Dolayısıyla Türkiye’de golf turizminin istenilen düzeyde olmadığı bir gerçektir ve geliştirilmesi mümkündür.

Türkiye’de golf turizminde yaşanan gelişmeler golf ile sürdürülebilirlik üzerine tartışmaları da gündeme getirmiştir. Golf turizminin sahip olduğu alan, kullandığı doğal kaynaklar ve enerjiler bakımından diğer turizm alanlarına oranla daha çok çevreyle etkileşimindedir. Bu bağlamda faaliyetlerine devam edebilmek için mevcut kaynakları geleceğe taşıması gereklidir. Bu nedenle golf turizmi arz paydaşları golf turizminin sürdürülebilirlik anlayışına sahip olduğunu ve bu yönde faaliyetler gösterdiğini düşünmektedirler. Öte yandan çevre örgütleri arz kaynaklarını aksini ifade ederek; golf turizminin geniş alanlara yayılmasından dolayı çok fazla çevresel tahribata neden olduğunu düşünmektedirler. Ayrıca golf turizminin doğal kaynak kullanımı,

enerji tüketimi, golf sahalarının bakımı ve tesislerin temizliği için kimyasal kullanmaları vb. nedenlerden dolayı sürdürülebilir gelişmeye olan katkıları tartışılmaktadır (Gündüz, 2017: 19).

Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı kapsamında golf turizminin günümüzde faaliyet gösteren bölgelerden farklı yerlerde de yapılması öngörülmüştür. Bu nedenle Frigya, Kapadokya, GAP, Urartu gibi belirlenen çeşitli turizm gelişim bölgelerinde golf turizminin geliştirilmesine yönelik adımların atılması öngörülmüştür (Boz, Gülüm ve Çoban, 2010: 696). Belirlenen eylem planına uygun olarak Kapadokya Bölgesi'nde golfe yönelik çalışmalar başlamıştır.

Resim 1. Cross Golf Turnuvasından Bir Kare

Kaynak: Cross Golf, 2020a

Doğal ortamlarda oynanan ve doğaya saygılı bir golf çeşidi olan Cross Golf, Nisan 2009'dan beri Kapadokya'da uygulanmaktadır. Kapadokya, dünyada bu tür golf oynanan UNESCO Dünya Mirası olarak belirlenmiş tek turistik destinasyondur. Cross Golf, doğaya hiçbir şekilde zarar vermemekte ve ülkemizde “*Sorumlu Turizm*” kavramının en önemli örneklerinden biri olarak kabul edilmektedir (Cross Golf, 2020b).

Resim 2. Cross Golf Turnuasından Bir Görüntü

Kaynak: Cross Golf, 2020c

Golf sporuna ait genel ilkeleri takip eden cross golfün bazı farklılıkları vardır. Golf sahalarında oluşturulan suni tümsek ve alanların ötesinde Kapadokya’da doğal oluşumlarda etaplar yapılmaktadır. Klasik golfte olan delikler yerine cross golfte bir ağ kullanılmaktadır. Cross golf, delikler yerine netlerden puanlar alınarak oynanmaktadır. Cross golfte, etaplarda çukura vuruş mesafeleri yaklaşık olarak aynıdır. Bu yüzden sporcuların denge ezberleri bozulmamaktadır. Klasik golfteki “green” yerine çok benzer bir şekilde “yard” bulunmaktadır. *Yard* netin belli bir çap uzaklığındaki bayraklarla işaretlenmiş alandır. Bu alana topu düşürebilmek büyük önem arz etmektedir. Cross golfte, çok daha büyük bir hedefin kullanılıyor olması hem oyundan alınacak zevkin artmasına neden olmakta, hem de riski de artırmaktadır. Sonuçta neti vurmak için yapılacak yüksek vuruşlar her zaman hedefi bulmayabilir ama aynı zamanda uzak mesafelerden yapılacak tek atışlık başarılı vuruşlar ve ihtimaller adrenalinin çok daha yüksek olmasına sebep olmaktadır (Cross Golf, 2020d).

Resim 3. Cross Golf' ün Kapadokya Bölgesi'nde Oynanabileceğine İlişkin Tanıtım Karelerinden Bir Görsel

Kaynak: Cross Golf, 2020e

Ayrıca cross golfte en önemli kurallardan biri, oyun sahasına müdahale edip zarar vermemek, oyun bittikten sonra sahayı eskisi gibi bırakmaktır. Klasik golfte kullanılan golf arabaları kullanılmamaktadır. Araç kullanmak gerektiğinde at ile sporcuların eşyalarını taşımaları gerekmektedir. Cross golfte temel prensip, sporcunun doğa ile buluşması ve bu aktiviteden olumlu bir deneyim yaşayarak ayrılmasıdır. Nisan ve ekim ayları arasında Kapadokya'nın oynamaya uygun arazilerinde yapılan cross golfte, yerli ve yabancı birçok turist katılmaktadır.

Kapadokya'da bu spora yönelik turnuvalar her yıl düzenlenmekte olup, bölgenin ve cross golf sporunun tanıtımı yapılmaktadır. Bununla birlikte yaz okulları ile bölge çocuklarına cross golf tanıtılmakta ve oynayabilmeleri için eğitimler verilmektedir. Bu okullarda çocuklara sadece cross golfun nasıl oynanacağı değil, aynı zamanda cross golf üzerinden çevreyi korumaya yönelik bilinçlendirmeler yapılmaktadır.

Cross golfte klasik golfte önemli hususlardan biri olan kıyafet zorunluluğu yoktur. Kapadokya Bölgesi'nde yapılan cross golf turnuvalarında, sporcuların pembe renk t-shirt giymeleri ve bölge sıcaklığından korunmak için şapka takmaları tavsiye edilmektedir. Öte yandan, Kapadokya Bölgesi'nde cross golf sloganı olarak "*Pembe Giy, Yeşil Düşün*" (Wear Pink, Think Green) tercih edilmiştir. Sporcu doğa ile iç içe olduğu dokuz etaplık oyun esnasında etrafta bulunan çöpleri de toplayarak puanlarını almaya devam etmektedir (Cross Golf, 2020f).

Golf turizmine yapılan en önemli eleştirilerden biri, hiç şüphesiz sürdürülebilirliğe ilişkin kaygılardır. Bilindiği gibi, golf turizminin çevreye yönelik olumlu ve olumsuz birçok etkisi söz konusudur. Golf alanları doğal yaşam alanlarını koruması, toprağı su ve rüzgârdan oluşan erozyondan ve aşınmadan koruması, hasarlı

alanları rekreatif alanlara çevirmesi, yağmur suyunu toprakta tutması, hava kalitesini artırması, polen ve yabancı otları azaltması gibi golf turizminin çevreye yarattığı olumlu etkilerden bazılarıdır (USGA, 2015).

Golf turizminin çevrecilerin kaygılarına ilişkin olumsuz etkileri de vardır. Bunlar ise, golf sahaları için nitelikli alan kullanılması, sahalarda bulunan çimlerin ilaçlanmasında kullanılan kimyasal ilaçların üretim ve kullanım aşamasında çevreyi zehirlenmesi, çimler için yüksek oranda su tüketilmesi, doğal bitki örtüsünün bozulması ve alan yaratma amacıyla ağaçların kesilmesi, golf alanı yapabilmek için plansız imarlaştırılması, kimyasal ilaç ve gübre kullanımı ile doğal kaynakları ve suların kirlenmesi, kimyasallardan doğal yaşamın etkilenmesi, golfçülerin golf arabası, troller gibi araçlar kullanmasıdır (López-Bonilla, Reyes-Rodríguez ve López-Bonilla, 2020).

Öte yandan cross golf, golf turizmine yönelik bahsedilen birçok olumsuz çevresel etkiyi bertaraf etmektedir. Cross golfun bahsedildiği gibi oynanabilmesinde doğa ile uyumlu bir alanın olması başka bir ifadeyle, herhangi bir özel saha ve uygulamaya ihtiyaç olmaması sürdürülebilirlik açısından önemli bir unsurdur. Bununla birlikte cross golf sporcularının oyun etaplarında çevreyi koruma uygulamalarına uymaları da çevre dostu bir anlayışı benimsendiğini göstermektedir. Cross golf anlayış olarak sürdürülebilir turizm anlayışında hâkim olan doğal kaynaklar ile kültürel değerlerin korunması ve geleceğe aktarılması, yerel ekonominin ve halkın desteklenmesi, bölge kalkınmasının sağlanması gibi konuları benimsemektedir. Dolayısıyla cross golf turizmine yönelik faaliyetler Kapadokya Bölgesi için sürdürülebilir bir özellik taşımaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Doğal çevre insanların içinde yaşamaları veya hayatlarını devam ettirmeleri için kaynak sunan bir ortam olmanın ötesinde doğa kaynaklı mal ve hizmet sunan işletmeler için ekonomik bir kaynaktır. Turizm endüstrisi de doğal çevre kaynaklı mal ve hizmet üreten bir endüstridir. Bu kapsamda turizm endüstrisi sınırlı olan doğal kaynakları koruma ve gelecek nesillere aktarma konusunda daha duyarlı ve daha sorumlu davranmalıdır.

Hızla gelişen bir alternatif turizmi olan golf turizmi, doğal çevreyi kullanarak faaliyetlerini gerçekleştirmektedir. Aynı zamanda golf turistleri tatilleri esnasında hem çeşitli kısa süreli gezilere katılmakta hem de boş zamanlarını kaliteli bir şekilde geçirmek amacıyla golf oynayabilmektedir. Golf turizmi, dünya çapında turizm pazarında diğer turizm türlerine göre hem turistlerin daha fazla harcama ve daha fazla geceleme yaptıkları, hem de eğitim ve gelir seviyesi yüksek olan turistlerin katıldığı turizm türlerinden biridir. Bu kapsamda golf turizmi destinasyonlarda turizmin çeşitlendirilmesi, istihdam yaratması, gelir getirmesi gibi nedenlerle birçok ülkede gelişim göstermektedir.

Öte yandan turizmden daha fazla pay almak isteyen ülkeler arasında geliştirilmesi konusunda teşvik edilen golf turizmine yönelik bazı eleştiriler vardır. Bunlardan en önemlisi golf turizmi ve sürdürülebilirlik konusundadır. Golf turizmine yönelik olumlu etkilerden bahsedilse de, olumsuz eleştiriler literatürde daha yoğundur (Petrosillo, Valente, Pasimeni, Aretano, Semeraro ve Zurlini, 2019; Scott, Ruty ve Peister, 2018; Del Campo, Agulló, Aparicio, López ve Izquierdo, 2018; Boukas ve Ziakas, 2013; Vargas-Sánchez ve Riquel-Ligero, 2012). Golf turizminin sürdürülebilirlik ilişkisine yönelik eleştiriler, genellikle golf sahalarının yapıldığı alanlar, sahalarda kullanılan su ve kimyasal miktarı, doğal yaşama yönelik tahribat ve biyoçeşitliliğe zarar gibi konulardan oluşmaktadır. Yapılan eleştiriler golf tesislerinin sürdürülebilirlik ilkesiyle yönetilmesi

gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Bu konuda Kapadokya Bölgesi'nde uygulanan cross golf, çevre ile golf sporunu sürdürülebilirlik ilkesi ile birleştirilebileceğini göstermektedir.

Cross golf, golf turizminin doğaya verdiği zararları en aza indirebilecek şekilde tasarlanmış tamamen doğa ile uyumlu bir turizm çeşididir. Kapadokya Bölgesi'nde peribacaları arasında doğal ortamda oynanabilmesi ile cross golf, golf sahaları için nitelikli alan kullanılması, sahalarda bulunan çimlerin ilaçlanmasında kullanılan kimyasal ilaçların üretim ve kullanım aşamasında çevreyi zehirlemesi, çimler için yüksek oranda su tüketilmesi, doğal bitki örtüsünün bozulması ve alan yaratma amacıyla ağaçların kesilmesi, golf alanı yapabilmek için plansız imarlaşılması, kimyasal ilaç ve gübre kullanımı ile doğal kaynakların ve suların kirlenmesi, kimyasallardan doğal yaşamın etkilenmesi, golfçülerin golf arabası, troller gibi araçlar kullanması gibi yöneltelen eleştirileri bertaraf etmektedir. Bu kapsamda cross golfte yapılan birçok uygulamanın golf turizmine adapte edilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda yapılacak öneriler sıralanabilir:

- Golf sahası yapılacak alanın öncelikle toprak yapısının ve bitki örtüsünün incelenmesi ve buna göre tesis kararı verilmesi,
- İncelenen toprak yapısına ve kaynak su durumuna göre golf alanlarının kimyasal ilaçlama ve gübrelemesinin yapılması,
- Golf alanlarında yerel ve endemik türlerin korunması için tesis içinde mikro habitatlar oluşturulması,
- Golf tesislerinin kurulmasında bölge kültürel ve doğal mirasını korunmasına dikkat edilmesi,
- Yerel kültürün ve halkın desteklenmesi gerekliliği konusunda sporcuların bilinçlendirilmesi,
- Golf sporcularına sosyal anlamda yerel halkla buluşabilecekleri tesislerin kurulması,
- Golf tesisleri oluşturulurken yerel halkın istihdamda önceliğin olmasına ve yerel halkın çevre, turizm, sürdürülebilir gelişme konularında bilinçlendirilmesi,
- Golf tesislerinde bulunan çimlerin ve yeşil alanların sulanmasında atık suların kullanılması,
- Golf tesislerinde tesis dokusuna uygun geri dönüşüm kutularının yer alması ve bunların kullanımın özendirilmesi,
- Golf tesislerinde kullanılan peyzaj ve tasarıma uygun yağmur su toplama alanlarının oluşturulması ve bunların kullanılması,
- Tesisler içerisinde sporcuların daha çevreye duyarlı hareket etmeleri amacıyla bilgilendirmelerin olması,
- Golf alanlarında sporcuların kullanımına uygun çevreye duyarlı araçların kullanılması,

Çalışma dünyada turizm gelirleri açısından niş bir Pazar konumunda olan golf turizmini Türkiye gibi elindeki doğal güzellikleri, kültürel mirası alternatif turizm türleri ile değerlendirmeyi hedefleyen turizm ülkeleri için geliştirilmesi gereken bir turizm çeşididir. Ancak bu gelişimini iyi bir planlama ile yapılması ve bu planlamanın sürdürülebilir bir turizm anlayışı ile yürütülmesi esastır. Çalışmada golf turizminin bir çeşidi olan cross golfün Kapadokya Bölgesi'nde uygulamalarına değinilmiş ve bu örnek üzerinden Belek gibi golf turizmi konusunda ülkemizde gelişim gösteren destinasyonların çevre konusunda yapılan eleştirileri bertaraf edebilmesinde yapabilecekleri uygulamalardan bahsedilmiştir. İleriki çalışmalarda Kapadokya Bölgesi'ne golf turizmine yönelik faaliyetlere katılan turistlerin görüşleri alınarak çevreye duyarlı uygulamalar geliştirilebilir. Aynı zamanda Belek Bölgesi ile Kapadokya Bölgesi'ne gelen golf turistleri arasında davranışlarının, demografik özellikleri açısından kıyaslama yapılabilir. Kapadokya Bölgesi'nde yürütülen cross golf turizmine yönelik literatürde bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle çalışma literatüre katkı niteliğindedir. Türkiye golf turizmine yönelik sınırlı sayıda yapılan çalışmalardan biridir.

Kaynakça

Aksu, A., Uçar, Ö. & Kılıçarslan, D. (2016). Golf tourism: A research profile and security perceptions in Belek, Antalya, Turkey, *International Journal of Business and Social Research*, 6(12), 1-12.

- Albayrak, A. (2013). *Alternatif Turizm*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Akıncı, Z. & Elinç, H. (2010). Sürdürülebilir kalkınma ve turizm: otantik yöruk kültür köyü projesi, *Akdeniz Sanat*, 3(6), 27-43.
- Ardıç Yetiş, Ş. (2018). Sürdürülebilir turizm kapsamında küçük ölçekli konaklama işletmelerinde yeşil pazarlama uygulamaları, *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(23): 82-98.
- Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı (BAKA) Golf Turizmi Sektör Raporu (2011). <https://baka.gov.tr/uploads/1303486414GOLF-KATALOG--TURKCE-SON.pdf> adresinden 20.11.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Belber, B. G. & Kül Avan, S. (2019). *Spor Turizmi*, içinde Alternatif Turizm (Edt. Aydın, Ş. ve Eren D.), ss. 127-142, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Birkan, İ. (2001), "Sürdürülebilirlik Kavramı, Turizm Sektörü Açısından Sürdürülebilir Gelişmenin Önemi ve Koşulları", I. Ulusal Turizm İşletmeciliği Kongresi Bildiriler Kitabı, 17- 18 Kasım 2001, Kızılcahamam, Ankara, s. 212-226.
- Boz, M. Gülüm, K. & Çoban, Ö. (2010). Alternatif Turizm Çeşidi Olarak Golf Turizmi ve Golf Turizminin Çevresel Etkileri, I. Disiplinlerarası Turizm Araştırmaları Kongresi, 27-30 Mayıs 2010, Nevşehir, s. 693-705.
- Boukas, N. & Ziakas, V. (2013). Exploring perceptions for Cyprus as a sustainable golf destination: motivational and attitudinal orientations of golf tourists, *International Journal of Sport Management Marketing*, 14(1/4), 39-70, <https://doi.org/10.1504/IJSM.2013.060639>.
- Cross Golf (2020a). <http://www.crossgolf.com.tr/glr/index.html> adresinden 29.11.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Cross Golf, (2020b). <http://www.kaphib.org/tr/kulturelmiraslarimiz/crossgolf> adresinden 29.11.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Cross Golf, (2020c). <http://www.kaphib.org/tr/kulturelmiraslarimiz/crossgolf> adresinden 29.11.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Cross Golf, (2020d). http://www.crossgolf.com.tr/how_to_play_cross_golf_kapadokya.htm adresinden 29.11.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Cross Golf, (2020e). <https://www.museumhotel.com.tr/tr/cross-golf-swing-in-the-valley> adresinden 29.11.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Cross Golf, (2020f). <https://www.dunya.com/ekonomi/periler-ulkesi-kapadokya-cross-golf039le-senleniyor-haberi-30192> adresinden 29.11.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Çetin, G. (2008). Dünya'da Golf Turizmi ve Türkiye'de Golf Turizmi Potansiyelinin Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Del Campo, F.J., Agulló, A.M., Aparicio, J., López, D.B. & Izquierdo, R., (2018). Perception about the application of environmental management systems at golf course in Spain, *Environmental Engineering and Management Journal*, 17, 53-62.
- Demir, C. & Çevirgen, A., (2006). *Turizm ve Çevre Yönetimi: "Sürdürülebilir Gelişme Yaklaşımı"*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Çuhadar, M. (2013). Türkiye'de golf turizminin gelişimi ve golf turizmi talebi tahminleri: Belek bölgesine yönelik bir çalışma, *International Journal of Human Sciences*, (10)1, 1620-1639.
- Gündüz, H. (2017). Yerel halkın gözüyle turizmde sürdürülebilirlik: Golf turizm örneği, *Uluslararası Global Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 18-36.
- Hudson, S. & Hudson, L. (2010). *Golf Tourism*, Oxford: Goodfellow Publishers Limited.
- Golf Turizmi, (2020). <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-10161/golf-turizmi.html> adresinden 05.12.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Kılıç, M. (2020). Uzungöl Bölgesinde Sürdürülebilir Turizm Gelişimi: Sürdürülebilir Turizm Göstergeleri Bağlamında Nitel Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gümüşhane.
- López-Bonilla, L. M., Reyes-Rodríguez, M. D. C. & López-Bonilla, J. M. (2020). Golf tourism and sustainability: Content analysis and directions for future research, *Sustainability*, 12(9), 3616, <https://doi.org/10.3390/su12093616>.
- Petrosillo, I., Valente, D., Pasimeni, M.R., Aretano, R., Semeraro, T. & Zurlini, G., (2019). Can a golf course support biodiversity and ecosystem services? The landscape context matter, *Landscape Ecology*, 34, 2213-2228, <https://doi.org/10.1007/s10980-019-00885-w>.

- R&A Golf Around The World 2019, (2020).
file:///C:/Users/nevu/Downloads/GAW%202019%20Edition%203%20hi.pdf adresinden 20.11.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Scott, D., Ruddy, M. & Peister, C., (2018). Climate variability and water use on golf courses: optimization opportunities for a warmer future, *Journal of Sustainable Tourism*, 26(8), 1453-1467, <https://doi.org/10.1080/09669582.2018.1459629>.
- Terzi, S., (2017). Sürdürülebilir Kalkınma Çerçevesinde Türkiye’de Uygulanan Çevre Politikası Araçlarının Değerlendirilmesi. T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Uzmanlık Tezi, Ankara.
- UNWTO (World Tourism Organization), (2020), Sustainable Development of Tourism, <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/9789284403721> adresinden 28.11.2020 tarihinde erişilmiştir.
- USGA United States Golf Association, (2015). <https://www.usga.org/course-care/water-resource-center/golf-courses-benefit-people-and-wildlife.html> adresinden 29.11.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Vargas-Sánchez, A. & Riquel-Ligero, F., (2012). Influence of the institutional context on the performance of golf courses, considering the natural environment, *Environment Engineering and Management Journal*, 11(11), 2001–2012.